

PAPP ENDRE

Levél a szerzőkhöz

Hitel folyóirat – ahogyan a múltban, úgy a jelenben is – a magyar irodalmi hagyományból származó, természetes feladatának tekinti a magyarság aktuális közösség-nemzeti súlyú gondjainak a felvetését, s a lehetséges megoldások keresését. Lapunk 2013. februári számát *a magyar falu gondjának* szenteljük.

A földhöz való viszony nálunk, magyaroknál az idők során sorskérdéssé vált. Az anya-föld szent is, áldott is. Nemzetmegtartó alapzat, a bőség ígérete és záloga. Nemzeti mitológiánk nélkülözhetetlen része. Védelme erkölcsi kötelesség. Népe, a parasztság számos gondolkodónk számára kimeríthetetlen etnikai bázis és kulturális forrás is egyben. A romlatlan tisztaság hordozója, ősi emlékezetek, a hagyományos életrendet megjelenítő létforma őrzője. A falu világa egyszerre volt kultúrát generáló erő és egymástól akár igen messze álló politikai-hatalmi érdekek, különböző színezetű rezsimek hivatkozási alapja. A XX. században a népiséget már egyenesen az urbanitás ellenképeként láttatták, a magyar parasztság képviselete a társadalmi-szociális reformtörekvések fundamentumává vált, de igényt tartottak rá a „népi demokrácia” káderraktáraként is, miközben mód-szeresen kifosztották, társadalmi szerkezetét szétszúzták, művelődését felszámolták. A falu fiatalsága elhagyta otthonát. A földműves gazda kényszerszövetkezetek felülről irányított tagja vagy állami gazdaságok bérmunkása lett. A múlt század hatvanas-hetvenes éveire szinte teljesen eltűnt egy sok évszázados tradíció. Helyén a minőségi termelést sokszor a mennyiség oltárán feláldozó, háztájizó, a nyugati termelékenység szintjétől időnként lemaradó, érdek- és értékelismerő képességét elvesztő, utóparaszti pótkultúrán tengődő s mégis: viszonylag elégedett, jóllakott, fogyasztói vágyakat tápláló lakosság rendezkedett be a késő kádári Magyarországon. A paraszti kultúra hagyományának ápolása jobbára a városi értelmiség ügye lett. A népi származású értelmiség egyszerre volt – hol inkább így, hol inkább úgy – kinevezett szövetséges és anakronisztikus-reakciós gyanús elem a diktatúra számára: harcostárs és veszélyforrás. A történelmi közelmúlt talán leggyászosabb következménye, hogy a vidékiség, a paraszti származás a közvélekedés primitív szintjén – ám „mértékadó” értelmiségi-politikai körök által bátorítottan – stigmává, szégyellni való bélyeggé vált: mucsaisággá, tahósággá.

A rendszerváltozás az ígéretek, a szavak szintjén egy minőségileg új kezdetet hirdetett. Vissza kívánta állítani a versenyképes magántulajdont, a mezőgazdasági termelékenységet világszínvonalúvá akarta emelni, a vidéki életforma elhivatottságát és becsületét zengte, a magyarság gerincét acélozta volna benne.

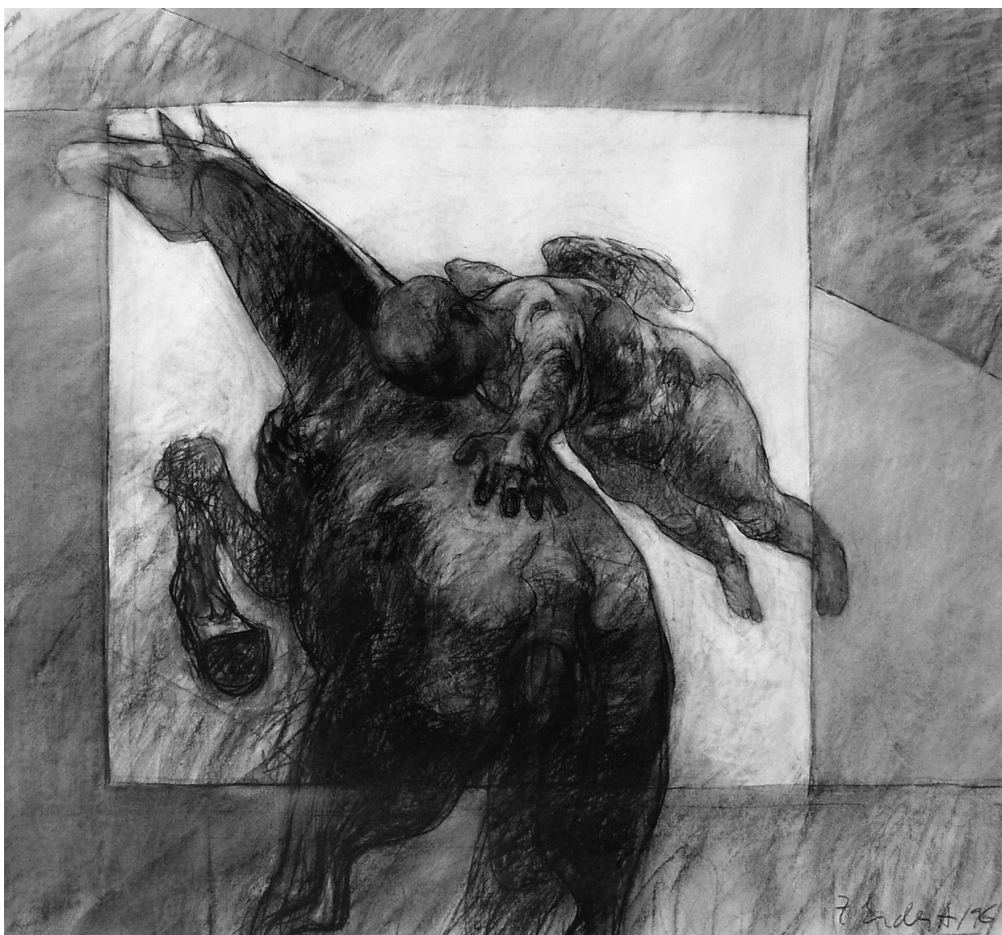
Tudjuk, mi vált valóra a nagyra törő álomból.

A magyar vidék – valószínűleg egymástól elválaszthatatlan – gazdasági, társadalmi és kulturális kérdései továbbra is megoldatlanok. A mezőgazdaságunkban rejlő lehetőségek kiaknáztatlanok, és reménybeli felvirágoztatása sem csak rajtunk múlik. Egy olyan inter-nacionális uniós szervezetnek lettünk a tagjai, mely nyugati piacait védi, s hazánkra – talán a történelemben először fordul ez elő – már nem tekint fontos élelmiszerforrásként.

Termőterületünk fogy, távoli központokból a gyarapítás, a telepítés helyett a korlátozást, a megszüntetést szorgalmazzák. A termőföld idegen kézre kerülése az országvesztés távlatát vetíti előre. A versenyképesség követelménye immár csak minimális munkaerőigénnyel számol. A falu népe feleslegessé válik. Köreiben terjed a szegénység, egyes vidékeken gettósodás, zárványosodás mutatkozik. A szociális gond mellé felnőtt a demográfiai is: előregszik, kihal a lakosság.

Kíváncsiak vagyunk a véleményére!

Milyen volt a magyar falu, a magyar mezőgazdaság elmúlt bús-buszonöt éve? Hol a legnagyobb a gond? Milyen kitörési stratégiák képzelhetők el? Hogyan él bennünk a magyar vidék ethosza? Van-e paraszti jövő? ◀

Fázisrajz II. (papír, szén; 1996)

PAPP ENDRE (1967) irodalomkritikus. A *Hitel* felelős szerkesztője.